

บทสรุปผู้บริหาร

ปี 2567 สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยและการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ มีพัฒนาการที่สำคัญทั้งในด้านกฎหมาย นโยบาย และการเข้าถึงสิทธิของประชาชน แต่ยังมีข้อจำกัดและข้อท้าทายบางประการ กสม. จึงมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องตามสิทธิที่ได้รับการรับรอง และคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนสรุปได้ ดังนี้

1. สถานการณ์ด้านสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง

1.1 พัฒนาการที่สำคัญของรัฐ

- ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคน จากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CPED) พร้อมทั้งผลักดันการบังคับใช้ พ.ร.บ. ป้องกัน และปราบปรามการทรมานและการกระทำ ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 อย่างต่อเนื่อง
- การริเริ่มจำแนกผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี ด้วยการจัดพื้นที่แยกกับผู้ต้องขังเด็ดขาด ภายในเรือนจำ รวมถึงมีข้อกำหนดบางประการที่ แตกต่างกันไป เช่น เครื่องแต่งกาย
- การจัดตั้งศูนย์คัดแยกและส่งต่อผู้เสียหาย ระดับชาติอย่างเป็นทางการตามกลไกการส่งต่อ ระดับชาติ (National Referral Mechanism: NRM) เพื่อคัดแยกผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์ และปรับปรุงมาตรฐาน การปฏิบัติงานในการตรวจคัดกรองบุคคลที่อาจ ตกเป็นผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือ บริการ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงานเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในกระบวนการคัดแยกผู้เสียหาย

- รัฐได้พยายามพัฒนากฎหมายและ มาตรการเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อ ระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Lawsuit Against Public Participation: SLAPP) อีกทั้งยังมีการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย และแผนระดับชาติ เพื่อให้ครอบคลุมการคุ้มครอง สิทธิทางดิจิทัลของประชาชนอย่างทั่วถึง

1.2 ปัญหาอุปสรรค

- การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ยังคงมีอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะการขาดแคลน ล่ามที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ ความหลากหลายทางภาษา นอกจากนี้ยังปรากฏ การกระทำทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ซึ่ง กสม. ได้ตรวจสอบและพบว่ามีกรณีละเมิด สิทธิมนุษยชน รวมถึงกรณีการเสียชีวิต และการได้รับบาดเจ็บระหว่างการฝึกของทหาร และตำรวจ
- ประเทศไทยมีสถานะเป็นทั้งประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของการค้ามนุษย์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ และภูมิภาคในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้อง กับมาตรฐานสากล อีกทั้งยังพบความเสี่ยง ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เพิ่มสูงขึ้นจาก การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย และอาชญากรรมออนไลน์

- นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังคงเผชิญกับการคุกคามในหลายรูปแบบ ตั้งแต่การข่มขู่ การทำร้ายร่างกาย จนถึงการทำให้เสียชีวิต รวมถึงการถูกดำเนินคดี SLAPP ในขณะเดียวกัน รัฐควบคุมการใช้เสรีภาพในการชุมนุม โดยกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอ และดำเนินคดีกับนักกิจกรรมทางการเมืองและประชาชนที่แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกทางการเมืองในบางประเด็น

1.3 ข้อเสนอแนะของ กสม.

- การเสริมสร้างประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย โดยมุ่งเน้นการฝึกอบรมล่ามให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของผู้เข้ารับการฝึกในหลักสูตรต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน
- การยกระดับมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่คำนึงถึงมิติเพศภาวะและกลุ่มเปราะบาง อาทิ การเพิ่มจำนวนและพัฒนาศักยภาพล่าม การปรับปรุงระเบียบค่าใช้จ่ายและเงื่อนไขการคุ้มครองให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ตลอดจนการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ในการคัดกรองและคัดแยกผู้เสียหายที่มีประสิทธิภาพ
- การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพในการแสดงออก โดยพัฒนากฎหมายและมาตรการป้องกันการดำเนินคดี SLAPP ควบคู่กับการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและภาคธุรกิจเกี่ยวกับบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รวมถึงกำชับให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่อาจจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกของประชาชนอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง

2. สถานการณ์ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2.1 พัฒนาการที่สำคัญของรัฐ

- การแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มการคุ้มครองแรงงานให้แก่ลูกจ้างทำงานบ้าน รวมถึงจัดทำร่างกฎหมายเพื่อเพิ่มวันในการลาคลอดและให้ลูกจ้างชายมีสิทธิลาเพื่อช่วยภรรยาดูแลบุตรหลังคลอด
- การยกร่างกฎหมายและผลักดันกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน เช่น กฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อบุคคล กฎหมายว่าด้วยอากาศสะอาด โดยมีความคืบหน้าในการจัดทำกฎหมายลำดับรองเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และป่าชุมชนในบางพื้นที่
- ความคืบหน้าในการดำเนินการและนโยบายของรัฐ เช่น การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 400 บาท ในพื้นที่ 10 จังหวัดท่องเที่ยว การขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติให้เข้าถึงสิทธิในสุขภาพและสิทธิแรงงาน และการขยายเวลาหานายจ้างรายใหม่ ซึ่งลดความเสี่ยงเป็นแรงงานผิดกฎหมาย ด้านสุขภาพขยายการให้บริการตามนโยบาย “30 บาทรักษาทุกที่ ด้วยบัตรประชาชนใบเดียว” ให้ประชาชนได้รับความสะดวกและลดการแออัดในสถานบริการ รวมถึงการเฝ้าระวังและติดตามผู้ที่มีความเสี่ยงในการฆ่าตัวตาย
- รัฐพยายามติดตามเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษามาต่อเนื่องจนเหลืออีกจำนวนหนึ่ง อีกทั้งสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดสรรทุนเสมอภาคให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

- รัฐพยายามจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้นและเห็นชอบการจัดทำ One Map เพิ่มเติมจากปีที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยของประชาชน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจมีความตระหนักและความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านการจัดทำกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence : HRDD)

2.2 ปัญหาอุปสรรค

- ผู้ใช้แรงงานถูกเลิกจ้างและไม่ได้รับค่าชดเชยตามกฎหมาย การปรับเปลี่ยนวิธีการจ้างงานเป็นการจ้างเหมาบริการส่งผลให้ลูกจ้างหน่วยงานของรัฐได้รับผลกระทบ แรงงานนอกระบบและแรงงานแพลตฟอร์มยังคงเป็นกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานและมีสวัสดิการทางสังคมไม่เพียงพอ ในส่วนแรงงานข้ามชาติยังคงประสบปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงานและไม่มีหลักประกันสุขภาพจำนวนมาก รวมถึงไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทำให้ไม่สามารถติดตามเข้าสู่ระบบหลักประกันสุขภาพได้ สำหรับแรงงานที่จะไปทำงานต่างประเทศประสบปัญหาการถูกหลอกลวงทรัพย์สินและเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิแรงงาน
- การเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในพื้นที่ กทม. มีปัญหาการจัดสรรงบประมาณและการส่งตัวปัญหาสุขภาพจิตส่งผลให้อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จยังคงอยู่ในระดับสูง ประกอบกับหน่วยงานมีข้อจำกัดด้านบุคลากรไม่เพียงพอ นอกจากนี้มาตรการในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (Particulate matter with diameter of less than 2.5 micron: PM2.5) ยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม และพบผู้ป่วยจากมลพิษทางอากาศเป็นจำนวนมาก

- นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับจำนวนหนึ่งอยู่นอกระบบการศึกษา เนื่องจากความยากจน และรัฐไม่สามารถให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวยากจนได้ครอบคลุมทั้งหมด
- ประชาชนบางส่วนยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาที่ดินทับซ้อนกับที่ดินของรัฐและถูกดำเนินคดี ในส่วนการลงทุนข้ามพรมแดนยังคงถูกตั้งคำถามถึงความเหมาะสมและความชัดเจนของกลไกตรวจสอบและเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งการพัฒนาโครงการของรัฐและเอกชนยังพบปัญหาการจัดรับฟังความคิดเห็นที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมถึงรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) ที่ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ

2.3 ข้อเสนอแนะของ กสม.

- การปรับแก้กฎหมายให้ลูกจ้างรายเดือนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา การพิจารณายกเลิกการจ้างงานในหน่วยงานรัฐที่มีลักษณะเป็นการจ้างเหมาบริการเพื่อให้มีการจ้างงานในรูปแบบที่มั่นคง การทบทวนกฎหมายแรงงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แรงงานเข้าสู่ระบบประกันสังคมได้ เช่น แรงงานประมง แรงงานภาคเกษตร และลูกจ้างทำงานบ้าน และควรมีมาตรการคุ้มครองแรงงานแพลตฟอร์มในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครอง
- การพิจารณาให้มีกองทุนประกันความเสี่ยงกรณีนายจ้างเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชยหรือเงินอื่น ๆ รวมทั้งการหารือกับประเทศปลายทาง (ประเทศสวิตเซอร์แลนด์และฟินแลนด์) เพื่อจัดส่งแรงงานไปทำงานเก็บผลไม้ในรูปแบบรัฐต่อรัฐ นอกจากนี้ควรเชื่อมโยงฐานข้อมูลแรงงานข้ามชาติให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อใช้ติดตามและสำรวจเพื่อนำแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบประกันสังคม ระบบ

หลักประกันสุขภาพ และพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการติดตามและดูแลแรงงานข้ามชาติให้ครอบคลุมพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

- การกำหนดมาตรฐานการส่งตัวผู้ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติไปรักษาที่โรงพยาบาลในพื้นที่ กทม. รวมทั้งการขอใบส่งตัวออนไลน์เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การเพิ่มศักยภาพและบันทึกการสอบสวนการฆ่าตัวตาย และการให้ความรู้ประชาชนรับมือกับปัญหาด้านสุขภาพจิตและสัญญาณเตือนที่จะนำไปสู่การฆ่าตัวตาย
- การติดตามและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่หลุดจากระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพและสามารถประกอบอาชีพได้ รวมทั้งพิจารณาคัดกรองข้อมูลเพื่อจัดสรรเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนและทุนเสมอภาคให้แก่แก่นักเรียนในครัวเรือนที่มีรายได้น้อยทั้งหมด
- การจัดสรรและแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยโดยคำนึงถึงวิถีชีวิตและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชน ตลอดจนศึกษาความเหมาะสมในการจัดทำมาตรการบังคับให้ภาคธุรกิจขนาดใหญ่รวมถึงห่วงโซ่อุปทานเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอย่างเข้มงวด โดยคำนึงถึงหลักการดำเนินการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นพร้อมผลักดันกฎหมายอากาศสะอาด และกำชับให้เจ้าของโครงการของรัฐและเอกชนจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างรอบด้าน

3. สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล

3.1 พัฒนาการที่สำคัญของรัฐ

- การถอนข้อสงวนข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the child: CRC) เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กที่ร้องขอสถานะเป็นผู้ลี้ภัยหรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัยตามกฎหมายหรือกระบวนการภายในหรือระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ
- การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล เช่น สิทธิในการสมรสของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ การห้ามการลงโทษบุตรด้วยวิธีรุนแรง การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และจัดทำร่างกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
- การยกระดับสวัสดิการสังคม ได้แก่ การขยายโครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้าให้ครอบคลุมตั้งแต่ทารกในครรภ์ 4 เดือนถึง 6 ปี โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมในการดูแล การปรับเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดตั้งแต่ 700 - 1,250 บาท และปรับเบี้ยความพิการเป็น 1,000 บาทถ้วนหน้า พร้อมเห็นชอบแนวทางส่งเสริมการออมเงินของคนทุกช่วงวัยเพื่อเตรียมความพร้อมยามเกษียณ
- การขยายบริการด้านสุขภาพ เช่น การเพิ่มจำนวนสถานพยาบาลที่ให้บริการยุติการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ทั้งภาครัฐและเอกชนจาก 110 เป็น 113 แห่ง พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุผ่านโครงการครอบครัวอุปถัมภ์และโครงการบริหารและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในชุมชน
- การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของกลุ่มบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ครม. เห็นชอบหลักเกณฑ์เร่งรัดการแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลให้แก่บุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานานและบุตรที่เกิดในราชอาณาจักร

การปฏิบัติตามกลไกคัดกรองระดับชาติ เพื่อพิจารณาจำแนกผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ออกจากผู้อพยพทางเศรษฐกิจ การจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่กลุ่มคนจนเมืองผ่านโครงการต่าง ๆ รวมถึงความพยายามเร่งส่งเสริมการจ้างงาน คนพิการในภาครัฐ

3.2 ปัญหาอุปสรรค

- ปัญหาและข้อจำกัดด้านกฎหมาย อาทิ การปรับปรุง และแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลยังล่าช้า และ กฎหมายยังไม่ครอบคลุมการคุกคามทางเพศ รูปแบบใหม่ในสถานศึกษา การทำงาน และ ทางออนไลน์
- สภาพปัญหาและข้อจำกัดด้านนโยบายและ การดำเนินการของรัฐ อาทิ สวัสดิการที่จัดสรรให้ ไม่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน ส่งผล ให้คนพิการและผู้สูงอายุเสี่ยงต่อความยากจน ผู้หญิงยังคงมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในทุกระดับอยู่ในระดับต่ำ การขาดแคลนบุคลากร และทรัพยากรสนับสนุนการศึกษาของเด็กพิการ และไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหา การเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของเด็กข้ามชาติ ในศูนย์เรียนรู้ ปัญหาที่ดินทำกินของกลุ่มชาติพันธุ์ ยังไม่ได้รับการแก้ไข
- การเพิ่มขึ้นของปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก ผู้หญิง กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศคนพิการ และผู้สูงอายุ ทั้งในครอบครัวและพื้นที่สาธารณะ รวมถึงยังพบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เช่น การถูกปฏิเสธการจ้างงาน
- ปัญหาการเข้าถึงบริการที่จำเป็นของกลุ่มบุคคล เช่น กายอุปกรณ์และอุปกรณ์ช่วยเหลืออื่น ๆ ยังไม่เหมาะสมกับการใช้งานของคนพิการ ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมยังไม่สามารถเข้าถึง การยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย และคนจนเมือง ยังประสบปัญหาการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

3.3 ข้อเสนอแนะของ กสม.

- การเร่งรัด ผลักดัน และยกร่างกฎหมายเพื่อให้ การคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว การคุ้มครองเด็ก การนิรโทษกรรม ผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายป่าไม้และที่ดิน และการคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีผล ใช้บังคับ รวมถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้คุ้มครองและ ส่งเสริมสิทธิของกลุ่มบุคคล
- การปรับปรุงสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ อาทิ เพิ่มจำนวนเงินสวัสดิการให้สอดคล้องกับภาวะ เศรษฐกิจ ทั้งโครงการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเบี้ยคนพิการ พร้อมทั้ง ให้ตั้ง “ธนาคารกายอุปกรณ์” เพื่อให้บริการ ช่อมบำรุงกายอุปกรณ์และอุปกรณ์ช่วยการ เคลื่อนไหวโดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- การพัฒนากลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การกำหนดมาตรการ ความปลอดภัยโดยสารถนักเรียนและ รถทัศนศึกษา และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มความปลอดภัย การเร่งขจัดปัญหา ความรุนแรงในครอบครัวและพื้นที่สาธารณะ เช่น การเผยแพร่สื่อแนวทางการป้องกัน “การบูลลี่ในสถานศึกษา” การสร้างความตระหนัก เรื่องการคุกคามและการล่วงละเมิดทางเพศ ในการทำงาน รวมทั้งการกำหนดนโยบายเพื่อ ขจัดความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศในพื้นที่พักพิง ชั่วคราว
- การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล อาทิ เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการตัดสินใจ ทุกระดับ เร่งจ้างงานผู้สูงอายุและคนพิการ ในภาครัฐ และเตรียมการรองรับสิทธิของ ผู้มีความหลากหลายทางเพศตามกฎหมายใหม่
- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงระหว่าง หน่วยงานเพื่อใช้วางแผนและกำหนดนโยบาย เช่น ฐานข้อมูลด้านสุขภาพของคนพิการ

